

Zomerexcursie Zelf Zaden Telen

Wallonië – Vlaanderen: zaterdag 9 en zondag 10 juli

Greet Lambrecht, Patrick Jacoby, Mieke Lateir, Lieven David, Johan Hons, Edwin Nuijten, Staf Berlo, Senne Martens, Peter Fontaine, Antoine De Paepe, Louis De Bruyn

Sant in Eigen Land

Deze keer ging onze zomerexcursie door in eigen land. Zaterdag waren we in Wallonië in de **Condroz**, om kennis te maken met *Cycle-en-Terre* in **Havelange** en zondag waren we te gast op *De Kollebloem* in **Sint-Lievens- Esse**.

De mooie Condroz: Agri-bio en Cycle en Terre

Op zaterdag 9 juli verzamelden we om 10.00 h in Leuven voor het vertrek richting Wallonië. Ons doel ligt in de Condroz, in een toeristisch gebied dat ‘Les Vallées des Saveurs’ wordt genoemd. Smaak en harmonie: in glooiende valleien wisselen weiden en bossen elkaar af, doorsneden met kleine rivieren. Achter elke heuveltop ontdekt men de ‘rondgestrooide’ dorpjes, waar pittoreske kerkjes met hun torentjes bovenuit prijken. Een vredevol landschap dat stemt tot ingetogenheid en rust.

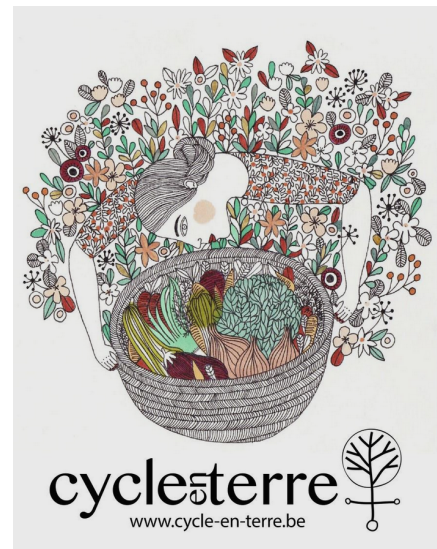
In deze mooie regio verovert duurzame landbouw zijn plek, Agribio - Coopérative Belge des Céréales Biologiques in Buzin is een coöperatieve waar biologische granen worden verwerkt tot graanproducten en

verschillende bakbloemsoorten. In de eigen bakkerij worden de meest uiteenlopende broodsoorten gebakken die in gans Wallonië tot in Brussel verkocht worden. Biologische graanboeren vinden hier afzet voor hun granen die er gemalen en gebakken worden zodat ze als kwalitatief hoogstaand biologisch brood de weg naar de biologische afzetmarkt vinden.

‘Cycle en Terre’ ligt ingebed in deze coöperatieve van 80 hectare landbouwgrond met graanteelt van oude zaadvaste rassen die ook door eigen zaadteelt vermeerderd worden. Op dit bijzondere bedrijf heeft ‘Cycle en Terre’ een plek gevonden, 1 hectare werd haar ter beschikking gesteld voor de zaadvermeerdering. Hun doel is zelf vermeerderen, veredelen én de zaadteelt op tuinbouwbedrijven uit de omgeving stimuleren. Dit is geen gemakkelijke opdracht maar Fanny gaat er helemaal voor.

‘Cycle en Terre’ ligt niet alleen ingebed in een heus ‘Agro-ecologisch Centrum, maar is bovendien ook op zoek naar verbreding en verbinding met anderen die de zaadvaste rassen opnieuw op de kaart willen zetten. Want Fanny hoopt dat in de toekomst de zaden niet alleen afkomstig zullen zijn van het eigen bedrijf. Zo hebben 15 mensen, boeren en tuinders uit de omgeving, reeds toegezegd om in de toekomst aan zaadteelt voor Cycle-en-Terre te doen.

Cycle-en-Terre is reeds gestart met een webshop, zie www.cycle-en-terre.be - waar je een mooi aanbod van zaadvaste rassen vind. Omdat de eigen zaadproductie nog duidelijk moet van de grond komen zijn het vooral Bingenheimer zaden die er aangekocht en in gepersonaliseerde verpakking aangeboden worden. Dat de vraag naar zaadvaste rassen elk jaar toeneemt, zie je aan de stijgende verkoop van het voorbije jaar: een groeipercentage van meer dan 30% is een stevige opsteker voor de toekomst.

Onder begeleiding van Fanny brachten we een bezoek aan het zaadproductieveld waar tot op vandaag nog niet zoveel te zien was omdat het veld nog maar drie maanden in gebruik is genomen. De zaadragers van vandaag werden in het voorjaar overgeplant van haar vorige plek. Door regenweer waren kiemkracht en wortelvorming slecht wegens oververzadiging van de bouwlaag. Het enthousiasme en de vakkennis van Fanny Lebrun staan echter borg voor een verdere positieve evolutie. Haar 1e grote overwinning had ze net gehaald: ze was de dag er voor er in geslaagd haar 2 ezels, na een half jaar training, voor te spannen en het land te bewerken. Chapeau!

We mochten ook ervaren dat de wetgeving in Wallonië veel soepeler is in het verhandelen van zaden en dat dit soepeler beleid effectief ook reële kansen biedt aan het opzetten van gelijkaardige initiatieven.

Na deze mooie en interessante uitwisseling konden we lunchen op het bedrijf om in de namiddag te vertrekken voor een mooie wandeling door de velden en de bossen in de omgeving. Aansluitend trokken we naar het nabijgelegen dorp Verlée voor een lekkere verpozing met ijs en cider van de regio. Het was niet alleen een erg leerzame excursie maar ook een mooie en smakelijke ervaring! Bedankt Mieke voor de tip en Fanny voor het onthaal en de boeiende presentatie.

De Kollebloem: zaadteelt en veredeling op het bedrijf en kruisingen

Van Havelange vertrokken we dan naar Sint Lievens Esse waar we onthaald werden door Antoine van De Kollebloem. We genoten er van een heerlijk en eerlijk avondmaal gevolgd door een gezellig samenzijn rond

het kampvuur. Tot laat in de avond werden bij een glaasje wijn of ander drankje de gesprekken verdergezet en we konden overnachten in yurt of eigen tentje. De volgende morgen werden we verrast op een heerlijk ontbijt met broodjes, croissants en koffiekoeken zodat we rond 9 uur aan ons volgend programma konden beginnen.

We startten met een bedrijfsrondleiding door Antoine met het accent op zaadteelt. De tunnel met zijn fijne gewasjes stond er schitterend bij, op het veld liep het wat moeizamer gezien de grote hoeveelheden regen die de voorbije weken gevallen was. Pionier en bioboer Antoine liet ons meegenieten van de bedrijfsgeschiedenis en de ervaring van de zudentelende tuinder. In een apart perceel waar bessen, bloemen en kruiden het gehele bedrijf een 'fleur' gaven om U tegen te zeggen, staan ook de zaadragers, een prima combinatie! In de vermeerdering zagen we een partijtje van de Mechelse vroege bloemkool, die toch een aanzet tot zaadontwikkeling liet zien, wat met dit natte weer niet vanzelfsprekend is. Verder was er een eigen selectie rode biet, de Mechelse blauwgroene winterprei waar de bloembollen mooi bestoven werden door bijen, hommels en zweefvliegen. En in de tunnel hadden we ook nog gelijkaardige bloembollen van een reuzeknoflook gezien. De zaden blijken loos te zijn omdat de vermeerdering uitsluitend over de broedbollen loopt die zich in de volgende fase in de grond ontwikkelen. Antoine wist nog te vertellen dat de preiplanten, in het kader van de vergelijkende rassenproef selectie De Kollebloem, selectie Akelei en selectie De Zonnekouter uitgeplant waren. We willen in deze vergelijkende rassenproef kijken hoe snel de bedrijfsindividualiteit zich doordrukt in de vermeerdering. We houden jullie op de hoogte!

Een ander aspect van Antoine's veredelingswerk zagen we bij de rogge. De Kollebloem doet al verschillende jaren mee aan de actie 'Toekomst Zaaïen'. Uit de populatie op het veld rogge hebben ze dan met een 5-tal mensen de mooiste aren uitgezocht en deze volgens de arenbedmethode terug op het perceeltje van de zaadteelt uitgezaaid. Het is een manier om heel gericht de potentiële kwaliteiten in de populatie naar voor te brengen. Vanuit de groep kwam wel de opmerking dat rogge een uitgesproken windbestuiver is en dat in het nakomelingschap de vermenging onder elkaar zal meespelen.

Na deze rondleiding was het de beurt aan Edwin Nuijten, veredelaar verbonden aan het Louis Bolk Instituut en aan het Odin project. Edwin leidde ons op een heel inzichtelijke en aanschouwelijk manier in in de mogelijkheden voor het tot stand brengen van kruisingen voor verschillende gewassen: zoals tomaat, slasoorten, paprika, courgette, komkommer en prei.

De gehele ochtend werden we begeleid door een filmploeg die een reportage voorbereidde over het thema zaad, vermeerdering, voedselzekerheid en voedselveiligheid. Op dit moment was het een oefening om een balans te vinden tussen het inhoudelijke thema ‘veredeling door middel van kruising’ en mooie beelden vastleggen hoe je aan de slag gaat, maar de publieke opinie dichterbij het zaadveredelingsverhaal brengen is zeker even waardevol en zowel Antoine als Edwin hebben de toets schitterend doorstaan.

Uit de vele vragen die volgden op de demonstratie van Edwin bleek dat er een grote interesse was in de manieren waarop kruisingen tot stand komen in de normale verdelingstechnieken van kruising en selectie die kunnen doorgaan zonder ingrepen op het niveau van de cel. Het waren aanschouwelijke voorbeelden van hoe op het tuinbouwbedrijf in principe ook door tuinders zelf kruisingen kunnen uitgevoerd worden,

De ganse tweedaagse excursie was een boeiende ontmoeting en uitwisseling en een welkome vakantie als onderbreking van een druk tuinbouwseizoen. Leen en Antoine van harte bedankt om het bedrijf zo mooi open te stellen en ons voeling te geven met jullie ‘veredelings’-verhaal, zowel op het veld als in de keuken!

Verslag Louis De Bruyn en Greet Lambrecht